

Elkargoko instantzietan ordezkariak azkarra nahi dute abertzaleek

Herrietako hauteskundeetan emaitza onak lorturik, Euskal Hirigune Elkargoan araberako ordezkariak eskuratu nahian dabiltza abertzaleak. Uztailaren 31n bozkatuko den batzorde iraunkorrean sartzeko asmoarekin dira, ondotik hortik direlako izendatuko batzorde eragileko kargudunak. Oraindik plenarioan bozkatua ez bada ere, lurraldeetako bilkuretako bozketei segi, minimoki hamar ordezkari ukan behar lituzkete batzorde iraunkorrean –hamar lurraldeetatik biren bozketa eskas da kopuru osoa jakiteko–.

 JENOFA BERHOKOIRIGOIN DANI BLANCO

2017-2020 urteetako Euskal Hirigune Elkargoaren lehen kargualdian 32 hautetsi ziren EH Bai koalizio abertzale ezkertiarreko kide ala hurbil kokatzen zirenak –EH Bai-k sostengaturiko zerrenda irekietako hautetsiak–. Aldi honetan gehiago dira: 40 eta 45 artean, hots, instituzioan aulkia duten hautetsien %18,5 inguru. Ondoko erronka argi dute: ahal bezain bat egotea elkargoko goi instantzietan –batzorde iraunkorrean zein batzorde eragilean–. Instituzio horren antolaketari segi, 232 hautetsiz osatua da batzarra eta hauetarik 72 dira batzorde iraunkorrean –bertan lantzen dituzte plenariora eramanen diren gaiak; batzorde orokorrak honen

esku utzitako gaiak buruz ere erabakitzen dute– eta 72 hauetarik 34 dira izendatzen batzorde eragilean aritzeko –botere exekutiboa duen instantzia gorena, lehendakariaren ondotik–. Erreportaje hau ixterako orduan, Ipar Euskal Herriko hamar lurraldeetatik zortzitan hautatuak zituzten ordezkariak eta oraingoz abertzale ala hauetarik hurbil diren hamar ukanen dituzte batzorde iraunkorrean eta zortzi izendatuak izan dira batzorde eragilerako lehian parte hartzeko –Eneko Aldana, Filipe Aramendi, Solange Demarcq-Egiguren, Arño Gastambide, Alain Iriart, Gilbert Ocafrain, Daniel Olzomendi, Peio Quihillalt–. Hala ere zortziak batzorde exekutibora sartzeari ez da segu-

rra, horien ondoan beste hautagai batzuk ere badirelako eta elkargoko presidentek dituelako guztien artean 24 hautatu beharko (beste hamarrak lurraldeetan izendatuak dira, lurraldeka bana; oraingoz Aldana, Gastambide, Iriart eta Ocafrain dira horrentzat izendatuak, horiek segurtaturik dute, beraz, aulkia).

Ordezkaritza hori inportantea zaie abertzaleei, are gehiago, EH Bai-k iragan uztailaren 9an Uztaritzen egin biltzar nagusian erabaki zuelako hautagaitza abertzalerik ez aurkeztea lehendakarietarako, lehenetsiz “ahal bezain ordezkari handia” lortzea botere guneetan. 2017. eta 2020. urteen artean lau zituzten batzorde eragilean: Alain Iriart Hiriburuko

auzapeza, Bruno Carrere Uztaritzekoa, Daniel Olzomendi Izurakoa eta Peio Claverie Miarritzeko hautetsia. “Lehen kargaldian lau genituen, beraz aldi honetan lau baino gehiago nahi ditugu”, dio Nikolas Blain EH Bai-ko permanentek. Zehazkiago, sei politika publiko dituzte lehenetsirik eta gutxienez hauetarik biren ardura eskatzen diote Jean-Rene Etxegarai presidenteari: Trantsizio ekologikoa, garapen ekonomikoa, hirigintza, etxebizitza, mugaz gaindiko harremanak eta euskara. “Sei gai horientzako bederen bi ordezkartza nahi ditugu, jakinez orotara 24 ordezkari direla 21 politika publikoentzat, beraz beste gaietan ere ukan beharko ditugula”.

Uztailaren 17an burutu batzar orokorrean izendatu zuten berriz ere Etxegarai elkargoko lehendakari, botoen %63,8 bildurik. Ez zuen lehiakiderik ukan parean eta 232 hautetsietarik 148k harenzat bozkatu zuten, 65ek zuri, beste 16k Alain Iriart Hiriburuko auzapez abertzaleari bideratu zioten botoa –*Media-bask*-en irakurri daitekeenez, EH Bai-ren erabakiaz kezu, barne aldeko hautetsi ez-abertzale batek bere alde bozkatzeko deia luzatu zuen anonimoki *Media-bask*-en; hori horrela ezin jakin zehazki zein aldetatik lortu duen sostengua–, Claude Olive Angeluko auzapezak bi boto bildu zituen, eta Bernard Lougarot Gotaine-Irabarneko auzapezak bat.

TALDE BAT OSATZEKO ASMOA

Hogei ordezkari baino gehiago ukanez gero, talde moduan antolatu daiteke alderdi politiko bat elkargoan. Bide hori irekitzeko asmoarekin da EH Bai koalizioa, iazko abenduko biltzar nagusian hori erabakirik. Abertzalez ere osatutako zerrenda zabal horietako beste hautetsiekin ere landu eta adostu behar du ideia, guztiak ez direlako EH Bai-n. “EH Bai kide eta hurbilekoen arteko talde bat? Ezkerreko progresistekin ere bai? Ideiaren alde bozkatu genuen, orain ideia babestu eta koaldroa definitu behar ditugu”, Blainek dioenez. Talde gisa osatzeak hainbat tresna dakartzki: permanente baten en-

plegatzea, elkartu ahal izateko bulego baten lortzea eta abar.

Talde modura osatu ala ez, harreman estua dute hautetsi abertzale eta hurbilekoek. Uztailaren 17ko elkargoaren batzarraren ondotik haien artean topatu ziren, elkar ezagutzeko eta talde dinamika elikatzeke. Funtsean, Euskal Hirigune Elkargoaren plenarioak diren aldi oro bilkura bat dute aitzin, elkarren artean gai-ordenaz solasatzeko, eztabai-datzeko eta ideiak adosteko.

Uztailaren 17ko bilera bukatu, hainbat hautetsi abertzalerekin hitz egin zuen ARGIAK eta guztiek dituzte lehen-tasun berak ondoko sei urteentzat: Etxegararekin negoziazteko orduan “lehentasan” gisa kokatzen dituzten sei politika publikoak. Kostaldea eta barne aldearen arteko oreka ere ezinbestekotzat dute. Elkargoa ideia abertzaleak zabaltzen segitzeko bidea ere dela diote. “Abertzaleen pisua emendatu da eta espero dugu elkargoan ukan dezakegun ordezkariak ere emen-

datzea, gure ideiak aurrera eramateko erraztasun gehiago emango digulako”, dio Eneko Aldana Ziburuko auzapezak. Pantxika Gallois Uztaritzeko hautetsiak dioenez, “kontsentsuaren izpiritua baldin bada ere, bidea luzea da oraindik eta gai batzuei buruzko desadostasunak daude eta hainbat kontu aitzina eraman behar ditugu abertzale gisa”. Euskarari buruz galdetuz gero, mezu bera luzatzen du Aldanak: “Ez dakit zer pasako den, baina guk abertzale gisa euskara zabaltzeko borondatea badugu eta hor izanen gara behin eta berriz gai hori mahai gainean ezarrarazteko”. Hizkuntza politikaren kargua abertzale baten esku gelditzea espero du Olzomendi Izurako auzapezak. Lehen hiru urteetan Beñat Arrabit Arrosako EAJ auzapezaren esku zen.

EH Bai-ko permanentea

“

Lehen kargualdian lau hautetsi genituen batzorde eragilean, beraz aldi honetan lau baino gehiago nahi ditugu”

Nikolas Blain

EH Bai-ko permanentea

EUSKARA, OFIZIALKI BERTAKO HIZKUNTZA

2018ko ekainaren 23an elkargoak “ofizialki” aitortu zituen euskara eta gas-

koa Ipar Euskal Herriko hizkuntza gisa, frantsesaren ondoan. Nonbait, Frantziako Konstituzioarekin arazorik sortu gabe, bi hizkuntza gutxituei aitortza bat emateko urrats sinboliko baina garrantzitsua izan zen. Euskarari dagokionez ere kontsentsua bada. Adibide dugu uztailaren 17ko biltzarrean aho batez bozkatu izana Frantziako Hezkuntza Nazionalaren jarrera salatzen eta euskarazko murgiltzeko sistemaren alde doan mozioa. Alde izatetik alde egitera pasatzeko bideari lotu beharko dira ondoko sei urteetan, euskara ez delako osasuntsu ofizialtasunik ez duen Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoan. Demagun, batzar horietan itzulpen sistemaren aukera bideratzea litzateke keinu baikor bat edota elkargoaren komunikazioak euskaraz ere zabaltzea. EH Bai-ko permanentek dio “presio eta bultzatze lana” egin beharko dutela eta horretarako dela inportantea hizkuntza politikaz arduratu den lehendakariordea abertzalea izatea. Horrez gain, hizkuntza politikara bideratu aurrekontua araberkoa izan beharko dela dio, dirurik gabe nekez osatu daitekeelako hizkuntza politika ausart bat.

Uztailaren 31n batzorde iraunkorra bozkaturik, agorriean zehar osatuko dute batzorde eragilea. ●

Lurralde eremua	Ordezkariek Elkargoko batzarrean Herri kopuruaren eta biztanleriaren arabera da ordezkaritza.	Ordezkariek batzorde iraunkorrean Biztanleriaren arabera ordezkaritza dute lurraldeek.	Ordezkariek batzorde eragilean Batzorde eragilean izateko batzorde iraunkorrean izan behar da.
Euskal Kosta Aturri 5 herri	55	27	11
Hego-Lapurdi 12 herri	29	14	6
Errobi 11 herri	14	7	3
Errobi-Aturri 6 herri	8	5	2
Hazparne 11 herri	13	4	2
Xiberoa 36 herri	36	4	2
Garazi-Baigorri 30 herri	30	4	2
Amikuze 27 herri	27	3	2
Bidaxune 7 herri	7	2	2
Iholdi-Oztibarre 13 herri	13	2	2
OROTARA 158 herri	232	72	34

Batzorde eragilearen osaketa

Lehendakaria (1)

Lehendakari-ordeak (15) (bakoitza politika publiko baten ordezkaritza)

Lurraldearen ordezkariek (10) (lurralde bakoitzetik 1)

Politika publiko baten ordezkariek (9)

Modu eraikitzailean burutu da biltzar nagusia, iritzi desberdinen errespetuan”

ANITA LOPEPE

EH BAI-KO BOZERAMAILEA

Biltzar nagusi garrantzitsua burutu zuen EH Bai koalizio abertzale eta ezkertiarrek iragan uztailaren 9an, hor zutelako erabakitzen Euskal Hirigune Elkargoaren lehendakaritzari buruz nola kokatu. Gaiaren garrantziaren eta interesaren seinale, 175 kidek parte hartu zuten bozketan. Harturiko erabakia xeheki azaldu digu koalizioko bozeramaileak, eta ondoko kargualdiari begira EH Bai-k dituen lehentasunei buruz ere aritu zaigu.

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Elkargoko lehendakaritzari buruzko estrategiaz erabaki zenuten biltzar nagusian. Eztabaidaren kalitatea azpimarratu duzue.

Hori azpimarratu nahi izan dugu aitzineko egunak doi bat tentsiodunak izan zirelako. EH Bai-ren baitan finkaturiko barne-prozeduratik kanpo hainbat adierazpen egin ziren komunikabideetan, barne-mailako eztabaida pixka bat baldintzatu zutenak, eta formarengatik hainbat militantek sorpresaz hartu zituztenak. Bazen prozedura bat finkaturik: Elkargoaren baitan proiektu ezkertiar abertzale eta ekologista molde hoberenean defenditzeko hainbat hipotesia mahaigaineratuak ziren. Helburua hori genuen eta molde operatiboan, bi hipotesi atxiki ziren aztertzeke –lehendakarigai abertzale bat presentatzea eta sostengatzea, eta hautagai abertzalerik ez aurkeztea, baina egin ahalak egitea elkargoan pisatzeko-. Aitzineko biltzar nagusi batean bozkaturiko lan-talde bat zebilen bi bideen aztertzen. Eztabaida militanten artean eraman nahi genuen

eta tentsio eta desadostasunen gainetik pasaz, biziki molde eraikigarrian iragan da biltzar nagusia. Biltzar jendetsua izan da, 175 pertsonen parte hartu dute bozketan. Erronka eta erabaki politiko gotorra zen eta modu eraikitzailean burutu da, iritzi desberdinen errespetuan.

Ondorioztatu duzue hautagai abertzale bat aurkezteko baldintzak ez direla beterik.

Jakin behar da bi hipotesiak helburu berearekin planteatzen zirela, helburuari dagokionez ez delako batere desadostasunik. Gure proiektua aitzina eramateko eremuetarik bat da Euskal Hirigune Elkar-go; lan egin dugu elkargo hori sor zedin, eta gure proiektua eremu instituzionalean ere garatzekoa dugu. Egoera politikoaren azterketatik egin da ikuspuntuen diferentzia: hautagaitza abertzale baten aurkezteak ala ez aurkezteak lituzkeen arriskuak aztertu dira. Azken finean, irris-kuen neurketa batetik etortzen da ikuspuntu desberdintasuna eta geroak digu erranen ea aukera ona hautatu dugun.

Zer dela eta baldintzak ez dira beteak?

Maila desberdinetan eman da eztabaida eta ikuspuntu hau da nagusitu: Ipar Euskal Herriko azken urteei begiratzen bazaie, mendeetan jasandako ukazioei dagokionez izan dira aitzinamendu ttipi batzuk eta lortu dira jendarte mailan gehiengo soziala eraiki delako –ezagupen instituzionala, gatazkaren ondorioen konponketa edo beste gai batzuk-. Pisatu duen argumentua izan da ea hautagaitza abertzale bat aurkezteak ez ote zituen gehiengo sozial hori eta kontsentsu posizioak ahulduko. Irriskuei buruzko eztabaida izan da eta lehenetsi da momentuko lehia elektoralean urrats bat gehiago ez ematea, Ipar Euskal Herriko prozesu politikoa orokorraren mesedetan.

Momentuko.

Pertsonalki, ez dut dudarik egun batez Ipar Euskal Herriko instituzio nagusia abertzaleen esku izanen dela –momentuko elkargo bat baizik ez dena, baina badakigu gure helburua urrunago doala-. Noizko da hori? Gure lanaren arabera izanen da. Aldi honetako hartu postura ez da postura hetsi bat: gaurko egunean, genituen elementuekin, aukera eta irris-kuen azterketaren bidetik lehenetsi da ez zela momentua. Baina denok ikusi dugu hauteskundeetan dugun gorakada; horrek erran nahi du abertzaleetatik harago jende anitzek konfiantza egiten diola ekartzen dugun proiektuari. Baditugu ere hainbat pertsona gaitasun handikoak, Alain Iriart hauetarik da, maila horretako ardurak betetzeko arrunt kapable direnak. Beraz, ez da printzipiozko postura bat, egoeraren arabera baizik.

Abertzaleak azkarki ordezkatuak izan beharko direla diozue. Etxegarairekin harremanetan zarete?

Uztailaren 17an lehendakaria bozkatu zen eta hori eginik, 31n osatuko dira beste instantziak: lurraldeen kontseiluak eta batzorde iraunkorra. Hor presentez izateko lana eramaten dugu, batzorde eragilearen osaketa batzorde iraunkorraren osaketaren arabera egingen delako. Panorama baikor bat badugu, hamar lurraldeetatik gehienetan abertzale batzuk hautatuak izanen direla pentsatzen dugu –gure gabeziak baditugu ere, Baiona-Angelu-Miarritze inguruan adibidez ez gara azkar–. Negoziaketa bat baino gehiago, ordezkari sistema mekanikoa dugu: batzorde eragilean izateko, edo gure lurraldearen ordezkari gara eta *de facto* exekutiboan gara, edo batzorde iraunkorrean gara eta batzorde eragilearen baitan politika publiko baten kudeatzeko hautatuak gara. Beraz, azken finean presidentea edozein izanik ere, ez da osoki eta guztiz batzorde eragilearen osaketaren jabe. Beraz “negoziaketa” aski erlatiboa da eta presidentea eta batzorde iraunkorra hautatu ondoren gara batez ere horretan ariko.

Elkargoaren funtzionamendu “demokratikoagoa” bultzatuko duzuela diozue.

Hori puntu gako bat da, eta agian horri buruz ukan ditzakegun kritikek dute parte handi batean bultzatu lehendakariagai propioa aurkezteko ideia. Hain zuzen, hainbat adibidek erakusten digutelako Etxegarai orain arteko lehendakariarekin ez dela desadostasun politiko sakonik izan. Baina bada ere ibilmoldearena. Duela urte bat pasa, 120 bat auzapezek deiadarra jo zuten ohararazteko kontzentrazio handiegia bazela ibilmoldean eta boterearen ariketan. Elkargoaren bizia arrakastatsua izateko eta egituratze instituzionalak onerako balio duela sentiarazteko hautetsi zein herritarrei, uste dugu bermatu behar dugula hautetsiek haien tokia atzematen dutela tresnaren baitan. Lurraldeak urrun izanik ere –Baionan zentratzen dira hainbat bilkura eta zerbitzu gehienak, langile gehienak ere han dira–, ez

ANITA LOPEPEK UTZIA

badugu frogatzen egitura instituzionalak Zuberoarako, Amikuzerako ala Hego Lapurdirako balio duela, orduan ez dugu bermatzen tresnaren arrakasta. Gure iduriko ibilmoldearen deskontzentrazioa eta politika eta inbestitzeen deszentralizazioa gakoak dira eta ondoko mandatuan arreta handia jarriko dugu horretan.

Ondoko kargualdiarentzat zein da zuen lan ildoak?

Politika publiko guztiak inportanteak dira, baina guk abertzale gisa batzuk lehenesten ditugu. Bata da trantsizio ekologikoarena, hari gorria dugu hau, hainbat arlotan eraman beharrekoa –laborantza, hirigintza...–. Era berean, elkargoaren alde eginda ere, eskumen eta ahal gehiago dituen instituzio bate-rantz joateko urratsa da, hori guztia gure herria eraikitzeke –Ipar Euskal Herria baita zazpi lurraldeen artekoa ere–. Beraz “mugaz gaindiko harremanak” izendatzen den politika publikoan ere arreta berezia jarri nahi dugu. Lurraldeen politika, hizkuntza politika, baita garapen ekonomikoa ere. Azken horri dagokionez, Laborantza eta Elikadurarako Egitura Publikoaren sorrera gakoak izanen da.

Hirigintzarako dokumentua ere osatuko da ondoko sei urteetan, arlo biziki inportantea.

Ondoko egituratze fasea nola aurreikusten duzu?

Anitz gauza dira eremu horretan zehaztekoak, Batera plataforma ere ari da gogoeta hauekin. Azken urteetan elkargoaren lehen urratsak ahal bezain ongi pasatzean zentratu gara denak. Orain elkargotik lurralde kolektibitateara pasatzeko urratsari lotu beharko gara –horrek duelako Ipar Euskal Herrian gehien-goaren atxikimendua–. Deszentralizazio Erreformarekin elkargoaren aukera etorri baino lehen, Ipar Euskal Herriko jendartearen gehiengo batek eskatzen zion Parisi lurralde kolektibitatea eta ezezko borobila erantzuten zion. Gaur egun anbizio handiko elkargoa dugu eta lurralde kolektibitatearen nahia beti hor da. Egoera aldatu da eta beharbada behar dugu pentsatu nola egiten den batetik besterako urratsa, baliatuz deszentralizazio erreformak ireki aukerak. Adibidez diferentziazio eskubidea hor da, gai jakin batzuen inguruan salbuespeneko lanketa batzuk egiteko aukera ematen diguna. Ondokoa dugu ariketa: estatuak emandako erantzuna baino, hemendik bertatik, hemen osatzen den gehiengotik dugun tresnari bilakaera bat ematea. Hori printzipio bat da, eta ondoko kargualdian lanketa zehatzagoa eraman beharko dugu. ●

“
**Irriskuei buruzko
eztabaida izan da eta
lehenetsi da momentuko
lehia elektoralean
urrats bat gehiago
ez ematea”**